

слухачем був чоловік. Потім прочитала дочці. Кажу, хай будуть у рукописі, дома. Але вона сказала: “Мамо, знаєш, вони добрі”. Ці оповідання, як мої пізні діти. Їх багато, вони дрібненькі, але найдорожчі мені” [1], – звіряється Ірина Савка. Ця щирість письменниці-дебютантки передалася і героям її книги “Осиний мед дикий”, яка вже здобула схвальні відгуки критиків і визнання читацького загалу.

Список використаної літератури

1. Золотнюк А. Ірина Савка : “Ці оповідання – як мої пізні діти” / А. Золотнюк [Електронний ресурс] // Режим доступу до матеріалів : <http://starylev.com.ua/news/iryna-savka-ci-opovidannya-yak-moyi-pizni-dity>.
2. Первомайський Л. Твори : У 7 т. / Л. Первомайський. – К. : Дніпро, 1985. – Т. 4. – 487 с.
3. Савка І. Осиний мед дикий / Ірина Савка. – Львів : Видавництво Старого Лева, 2013. – 320 с.

KLYMENKO (SYNIOOK) Ganna Andriivna,

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor at the Department of Ukrainian Literature and comparative studies Bohdan Khmelnytsky National University at Cherkasy
e-mail: anna.syniook@gmail.com

*Одержано редакцією 20.11.2015
Прийнято до публікації 22.12.2015*

САБАТ Галина Петрівна,

доктор філологічних наук, професор кафедри світової літератури та славістики Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка
e-mail: svitlit@ukr.net

СЛОВО ПРО ІНДИВІДУАЛЬНИЙ МІФ ІВАНА ФРАНКА, АНДЖЕЯ ХЦЮКА І БРУНО ШУЛЬЦА: РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ

[Дуркалевич В.В. У пошуках нарративної ідентичності: індивідуальний міф у творах Івана Франка, Анджея Хцюка і Бруно Шульца: Вікторія Володимирівна Дуркалевич. – Дрогобич: Коло, 2015. – 366 с.]

Передусім відзначу відрадний факт: Лабораторія Франкознавства та славістики Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка постійно спрямовує молодих науковців на дослідження життя і діяльності Івана Франка як соціокультурного феномену в його універсальності. Вводяться в науковий обіг нові факти, по-новому пропагується літературна, філософська та історіософська спадщина великого письменника. Свідченням цього є низка випусків «Франкознавчих студій» і зокрема рецензована монографія працівника названої Лабораторії Вікторії Дуркалевич.

Творчий спадок Івана Франка – явище тою ж мірою унікальне, як і загальноукраїнське, чого, принагідно зауважу, не можна сказати про Анджея Хцюка та Бруно Шульца, хоча літературні спадки усіх трьох письменників безпосередньо пов'язані з опрацюванням українського топосу. Про те саме свідчить і мала проза І. Франка, зокрема такі автобіографічні твори, як «Малий Мирон», «Микитичів дуб», «Мій злочин», «Грицева шкільна наука», «Оловець», «Отець гуморист» та інші, які містять гранично інтелектуалізований дух рідної землі, що вирвався з фольклорних «відстійників» на волю і святкує цю волю новаторськи мудро й розкуто. Монографія В. Дуркалевич «У пошуках нарративної ідентичності: індивідуальний міф у творах Івана Франка, Анджея Хцюка і Бруно Шульца» про цей нерв художнього мислення І. Франка не забуває, особливо у другому розділі.

Світ Франкового слова й надалі залишається невичерпним джерелом для розмаїтих інтерпретаційних наближень. Належним чином підібрані теорії й концепції дозволяють відкривати нові грані Франка-митця. Важливу роль у процесі актуалізації інтерпретаційного потенціалу Франкової спадщини відіграє її багатоаспектна контекстуалізація. Йдеться тут зокрема про можливість дослідження проблематики хронотопу, точніше – про дрогобичський текст та його кореляції у творах Івана Франка й інших митців, для яких Дрогобич відіграє роль знакового топосу. Авторка виходить однак за межі цієї проблематики, пропонуючи розглянути творчість Івана Франка, Анджея Хцюка і Бруно Шульца крізь призму індивідуального міфу.

До проблеми символічної біографії, так само, як і до концепцій індивідуального міфу, зверталось уже чимало вітчизняних дослідників. У цьому плані можна назвати дослідження Григорія Грабовича «Поет як міфотворець: Семантика символів у творчості Тараса Шевченка», Оксани Забужко «Шевченків міф України. Спроба філософського аналізу», Тетяни Мейзерської «Проблеми індивідуальної міфології: Міфотворчість Т. Шевченка», Ярослава Поліщука «Міфологічний горизонт українського модернізму», Лілії Демидюк «Міфологічна парадигма поезій Миколи Воробйова» чи Тетяни Жовновської «Онїрично-міфологічний дискурс прози Валерія Шевчука».

Опрацьованими є також поняття символічної чи культурної біографії у проєкції на творчий доробок Івана Франка. У цьому контексті варто назвати такі важливі франкознавчі праці як «Тексти і маски» Григорія Грабовича та «Франко не Каменяр. Франко і Каменяр» Тамари Гундорової. Здобули своїх українських дослідників й твори Бруно Шульца та Анджея Хцюка. Згадаємо тут книжку Романа Мниха «Дрогобичанин Бруно Шульц», у якій представлені «компаративістичні паралелі» творчості Івана Франка та Бруно Шульца, а також монографію Олексія Сухомлинова «Етнокультурний дискурс у літературі польсько-українського пограниччя ХХ століття».

Рецензована монографія свідчить про те, що Вікторії Дуркалевич вдалося знайти власний інтерпретаційний підхід до літературних креацій Івана Франка, Бруно Шульца й Анджея Хцюка. Опираючись на низку сучасних досліджень у галузі літературознавства, культурології, соціології авторка будує оригінальний інтердисциплінарний дискурс, у якому головна роль відводиться таким поняттям, як наративна ідентичність, індивідуальний міф і культурна пам'ять. Оперування цими категоріями дозволяє дослідниці виявити й проаналізувати спільний для творчості усіх трьох авторів механізм сенсотворення.

Монографічне дослідження складається зі вступу, трьох розділів та висновків. У вступі «Від розповідей про життя до життя як розповіді» Вікторія Дуркалевич обґрунтовує потребу появи дослідження такого типу, відсилає до теоретичного підґрунтя, пов'язаного з опрацюванням порушеної проблематики. Історичний дискурс аналізованої проблеми постає в достатній сенсовій повноті й поіменних дослідницьких мікропортретах, цей сегмент дослідження має загальнотеоретичну вагу та значущість. Пов'язана вона не з тими чи тими дефініціями за принципом: наративна ідентичність, автонарація, автобіографічна пам'ять, індивідуальний міф, які можна громадити і варіювати до безкінечності, а з певними робочими формулами, що перетворюють теорію на реально діючий інструмент рецепції. З першого розділу починається багатоаспектне інтерпретаційне наближення до творчості Івана Франка, Бруно Шульца та Анджея Хцюка. У розділі «Автонарація і терапія: міфологізація автобіографічного дискурсу у творчості Івана Франка» дослідниця акцентує увагу на специфіці появи і конституювання індивідуального міфу у низці Франкових текстів. Реконструкція індивідуального міфу опирається на Франкове розуміння літературної комунікації та моделі автобіографічної прози. У такому ж ключі написані наступні розділи книжки, присвячені постановці та вирішенню проблеми пошуку наративної ідентичності у творах Бруно Шульца й Анджея Хцюка. Вагому роль у прочитанні індивідуального міфу автора «Динамонових крамниць» й «Санаторію під клепсидрою» (це переконливо показує дослідниця у розділі «Автонарація і катастрофа: деконструкція індивідуального міфу у прозі Бруно Шульца») також відіграє філософія слова і літературна герменевтика. Своєю чергою, у

конструюванні наративу про «Велике Князівство Балаку» (розділ «Автонарація і відповідальність: семіотизація спогаду у діалогії Анджея Хцюка») вагома моделююча роль належить авторській рефлексії та саморефлексії, котра має вигляд виразно артикульованого метадискурсу. Отже, можна констатувати, що рецензована праця поглиблює проблему індивідуального міфу перш за все з філософських позицій. Важливо те, що названі розділи, які, на перший погляд, існують розірвано, цілісно гармонують.

Монографія збагачує передусім франкознавство як науку, показує творчість Івана Франка у новому інтерпретаційному контексті. Авторка цілком права, що хронотопний аналіз (дрогобицький текст) має межу застосування й наслідки його використання слід перевіряти та поглиблювати іншими методиками. У такому самосвідомому обмеженні, схоже, і полягає найвиразніший здобуток і Вікторії Дуркалевич, і її книги. Тож видається, що це впевнений крок на шляху осмислення прозового доробку Івана Франка, на шляху, що таки приведе нас до Істини.

SABAT Halyna Petrivna,

Doctor of Philological Sciences, Professor at the Department of World Literature and Slavonic Languages
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University

e-mail: svitlit@ukr.net

*Одержано редакцією 18.12.2015
Прийнято до публікації 22.12.2015*